

แผนการใช้ที่ดินตำบล หนองปลาไหล

อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี

สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่นๆ เช่นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 และสถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6	แผนการใช้ที่ดิน
6.1	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล
6.2	เขตการใช้ที่ดิน
บทที่ 7	การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน
7.1	ขั้นตอนการดำเนินงาน
7.2	กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน
7.3	กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น
7.4	ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดกาญจนบุรี ¹ (พ.ศ.2536-2565)	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2565	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2565	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2565	2-11
3-1	สมบัติดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	3-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	6-5
7-1	กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน ในปีงบประมาณ 2568 - 2572	7-6
7-2	สรุปกิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-9
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-11

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	2-2
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดกาญจนบุรี (พ.ศ. 2536-2565)	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	2-8
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	3-6
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	6-6
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี	7-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการอย่างยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาสถาบันการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2572” ซึ่งในส่วนของการประเมินในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2572 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566–30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

- 1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี
- 2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น
- 3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

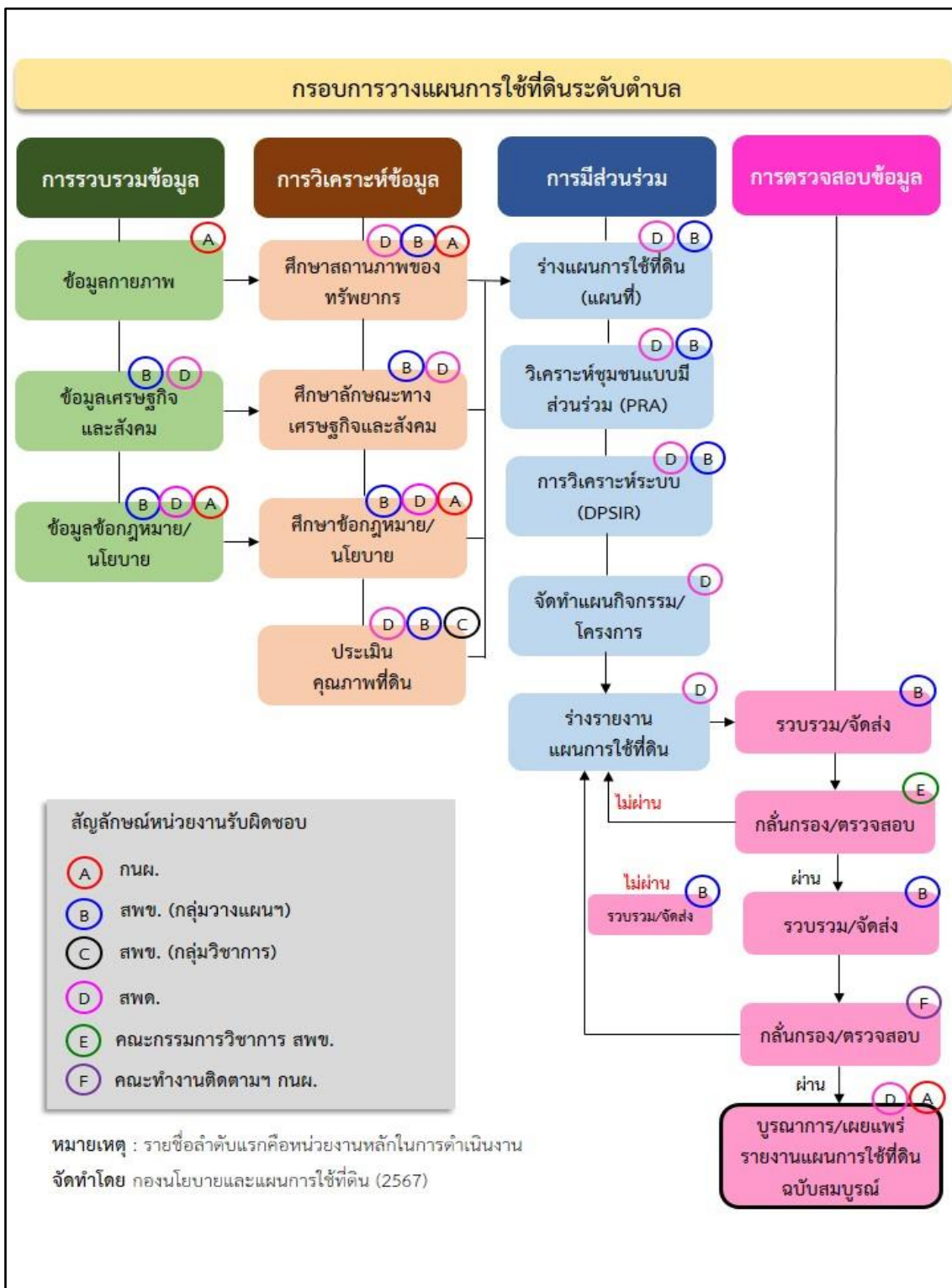
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“พัฒนาเทศบาลตำบลหนองปลาไหล ด้วยแนวทางใหม่ให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ น้ำไหล ไฟสว่าง
ส่งเสริมการกีฬา พัฒนาการศึกษา เสริมสร้างสุขอนามัย ตำบลหนองปลาไหลต้องพัฒนาอย่างยั่งยืน”
(เทศบาลตำบลหนองปลาไหล, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอนองปรี มีพื้นที่ประมาณ 105.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 65,714 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลห่มรัง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลทุ่งระบ่า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองปรี อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 14 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านพยอมงาม	หมู่ที่ 8 บ้านหนองขอนเทพพนม
หมู่ที่ 2 บ้านใหม่พัฒนา	หมู่ที่ 9 บ้านหนองกร่าง
หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหวาย	หมู่ที่ 10 บ้านศูนย์รวมทรัพย์
หมู่ที่ 4 บ้านหนองปลาไหล	หมู่ที่ 11 บ้านสามร้อยไร่
หมู่ที่ 5 บ้านศรีสุขเจริญ	หมู่ที่ 12 บ้านเทพมงคล
หมู่ที่ 6 บ้านหนองขนาก	หมู่ที่ 13 บ้านหนองแกประชาสรรค์
หมู่ที่ 7 บ้านหนองไผ่ล้อม	หมู่ที่ 14 บ้านศรีสวรรค์

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่ภูเขา มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านที่สำคัญ เช่น คลองยาง ห้วยห้วย

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 พบว่า ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองบรี จังหวัดกาญจนบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 37.0 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 19.1 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 981.2 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 104 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 211.8 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 18 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศเกษตร อำเภอนองบรี จังหวัดสุพรรณบุรี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETO) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนสิงหาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

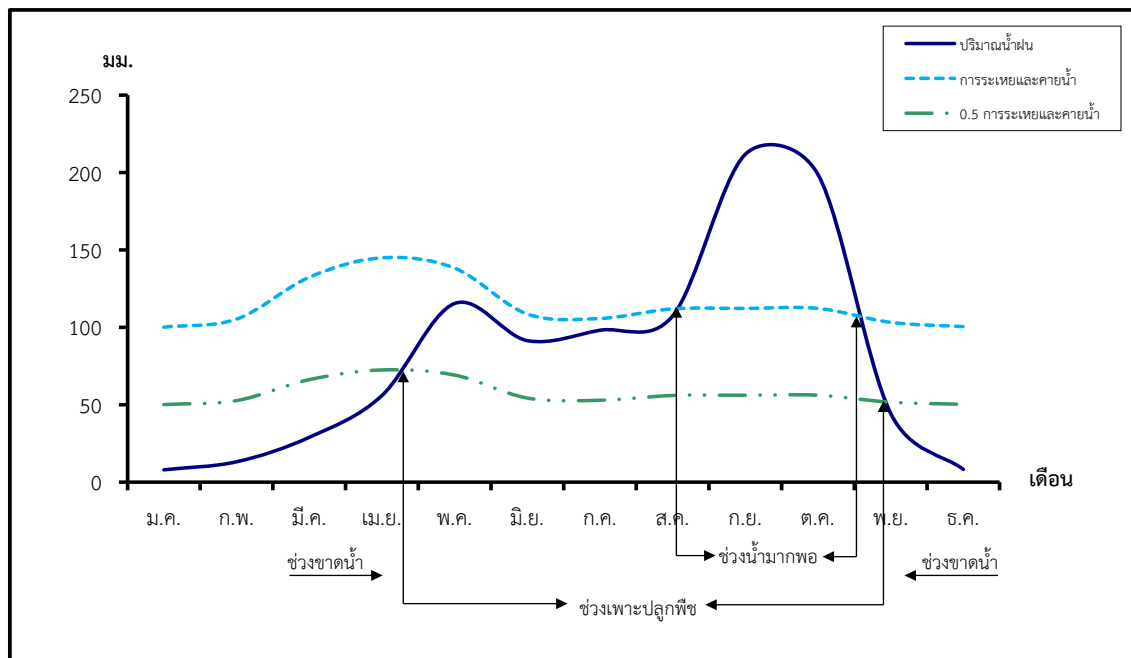
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเกษตร อำเภอนองปรี จังหวัดสุพรรณบุรี^{/1}

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ^{/2}	ปริมาณฝน
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	ฝนใช้การ ^{/2}
ม.ค.	19.1	31.5	25.0	73.0	7.9	1.2	100.1	7.8
ก.พ.	21.2	33.8	27.2	72.0	13.1	1.6	105.3	12.8
มี.ค.	23.5	36.0	29.2	70.0	28.9	3.3	132.4	27.6
เม.ย.	24.9	37.0	30.5	69.0	55.9	5.2	144.9	50.9
พ.ค.	25.3	35.9	30.1	73.0	115.4	11.8	138.3	94.1
มิ.ย.	24.9	34.8	29.4	74.0	91.4	13.5	108.6	78.0
ก.ค.	24.5	34.0	28.8	75.0	98.1	15.2	105.7	82.7
ส.ค.	24.5	34.1	28.7	76.0	107.3	15.3	111.9	88.9
ก.ย.	24.2	33.6	28.3	80.0	211.8	18.0	112.2	140.0
ต.ค.	23.7	32.6	27.8	82.0	198.8	13.9	112.2	135.6
พ.ย.	22.4	32.0	26.9	77.0	44.4	4.4	103.2	41.2
ธ.ค.	20.0	31.0	25.2	73.0	8.2	1.4	100.4	8.1
เฉลี่ย	23.2	33.9	28.1	74.5	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	981.2	104.8	1,375.2	767.7

หมายเหตุ : ^{/1}เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

^{/2}จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดสุพรรณบุรี

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2567) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,325 ไร่ หรือร้อยละ 3.54 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ ถนน

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 53,063 ไร่ หรือร้อยละ 80.75 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 124 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาไร่
- 2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 43,619 ไร่ หรือร้อยละ 66.38 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ อ้อย มัน

สำปะหลัง สับปะรด

3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 8,494 ไร่ หรือร้อยละ 12.92 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยูคาลิปตัส ยางพารา สัก

4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 642 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง ขนุน

5) พืชสวน มีเนื้อที่ 55 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

6) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 129 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ ม้า ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 8,088 ไร่ หรือร้อยละ 12.31 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบ สมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,421 ไร่ หรือร้อยละ 2.16 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าสลับไม้ พุ่ม / ไม้ละเมาะ พื้นที่ถม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า

2.5.5 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 817 ไร่ หรือร้อยละ 1.24 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง อ่างเก็บน้ำ

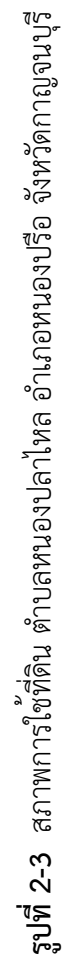
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,325	3.54
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,686	2.57
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	455	0.69
U405	ถนน	179	0.27
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	1	-
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	4	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	53,063	80.75
A100	นาร้าง	4	0.01
A101	นาข้าว	120	0.18
A200	ไร่ร้าง	1,142	1.74
A202	ข้าวโพด	44	0.07
A203	อ้อย	25,058	38.13
A204	มันสำปะหลัง	13,546	20.61
A205	สับปะรด	3,828	5.83
A229	พริก	1	-
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	125	0.19
A301	ไม้ยืนต้นผสม	106	0.16
A302	ยางพารา	519	0.79
A303	ปาล์มน้ำมัน	221	0.34
A304	ยูคาลิปตัส	7,222	10.99
A305	สัก	226	0.34
A306	สะเดา	27	0.04
A307	สนประดิพัทธ์	12	0.02
A308	กระถิน	15	0.02
A314	หมอน	7	0.01

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	14	0.02
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	18	0.03
A401	ไม้ผลผสม	239	0.36
A405	มะพร้าว	4	0.01
A405/A422	มะพร้าว/มะนาว	3	-
A407	มะม่วง	215	0.33
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	5	0.01
A407/A415	มะม่วง/มะละกอ	13	0.02
A409	พุทรา	20	0.03
A411	กล้วย	48	0.07
A412	มะขาม	23	0.04
A415	มะละกอ	4	0.01
A416	ขนุน	50	0.08
A502	พืชผัก	55	0.08
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	3	-
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	7	0.01
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	119	0.18
F	พื้นที่ป่าไม้	8,088	12.31
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	124	0.19
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	7,964	12.12
M	พื้นที่เกษตร	1,421	2.16
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	9	0.01
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	1,260	1.92
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	46	0.07
M405	พื้นที่ถม	106	0.16
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	817	1.24
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	211	0.32
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	53	0.08
W201	อ่างเก็บน้ำ	98	0.15
W202	บ่อน้ำในไร่นา	442	0.67
W203	คลองชลประทาน	13	0.02
ผลรวมทั้งหมด		65,714	100.00

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล มีประชากรรวม 6,522 คน แยกเป็นชาย 3,271 คน เป็นหญิง 3,251 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 62.03 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,179 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 897 ครัวเรือน หรือร้อยละ 41.17 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,282 ครัวเรือน หรือร้อยละ 58.83 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลหนองปลาไหล	2,179	3,271	3,251	6,522
หมู่ที่ 1 พยอมงาม	116	192	177	369
หมู่ที่ 2 ใหม่พัฒนา	185	324	307	631
หมู่ที่ 3 ห้วยหวาย	249	362	377	739
หมู่ที่ 4 หนองปลาไหล	281	321	293	614
หมู่ที่ 5 ศรีสุขเจริญ	142	212	213	425
หมู่ที่ 6 หนองขนก	186	268	281	549
หมู่ที่ 7 หนองไผ่ล้อม	84	120	112	232
หมู่ที่ 8 หนองขอนแก่น	94	181	168	349
หมู่ที่ 9 หนองกร่าง	117	186	185	371
หมู่ที่ 10 ศูนย์รวมทรัพย์	115	171	171	342
หมู่ที่ 11 สามร้อยไร่	101	185	175	360
หมู่ที่ 12 เทพมงคล	132	194	199	393
หมู่ที่ 13 หนองแกประชาสรรค์	218	377	402	779
หมู่ที่ 14 ศรีสวรรค์	159	178	191	369

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี
ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด¹⁾	2,179	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	897	41.17
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,282	58.83

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่รวมทั้งหมด 65,714 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,179 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 30.16 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 53,063 ไร่ หรือร้อยละ 80.75 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 59.16 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 897 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกมันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยูคาลิปตัส และสับปะรด ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรรมจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2567 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 161,194 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 59,379 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 90,146 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 33,207 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 71,048 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 26,172 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)			รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)			รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)		
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล	บุคคล
ตำบลหนองปลาไหล	129,221	24,171	2,507	5,294	161,194	59,379	90,146	33,207	
หมู่ที่ 1 พยอมงาม	152,407	11,667	3,148	8,235	175,457	57,772	93,296	30,720	
หมู่ที่ 2 ใหม่พัฒนา	77,981	42,395	62	62	120,500	68,736	74,549	42,525	
หมู่ที่ 3 ห้วยหวาย	108,996	15,872	3,072	13,821	141,760	62,683	67,266	29,743	
หมู่ที่ 4 หนองปลาไหล	108,571	58,571	0	0	167,143	61,760	88,444	32,680	
หมู่ที่ 5 ศรีสุขเจริญ	144,352	21,090	164	3,648	169,254	52,144	115,025	35,437	
หมู่ที่ 6 หนองขนาก	150,853	3,132	6,798	4,930	165,713	59,880	119,027	43,010	
หมู่ที่ 7 หนองไผ่ล้อม	125,308	1,846	6,077	5,169	138,400	56,579	88,846	36,321	
หมู่ที่ 8 หนองขอนเทพพนม	133,952	14,990	8,930	6,369	164,242	56,775	66,510	22,991	
หมู่ที่ 9 หนองกร่าง	172,154	21,492	2,923	4,692	201,262	53,615	102,538	27,316	
หมู่ที่ 10 ศูนย์รวมทรัพย์	141,927	10,521	1,500	20,104	174,052	64,265	89,411	33,013	
หมู่ที่ 11 สามร้อยไร่	152,548	11,935	3,145	6,371	174,000	56,482	100,403	32,592	
หมู่ที่ 12 เทพมงคล	107,318	45,964	273	182	153,736	60,613	70,145	27,656	
หมู่ที่ 13 หนองแกประสาท	167,006	13,848	2,662	2,298	185,813	54,942	117,556	34,759	
หมู่ที่ 14 ศรีสวรรค์	115,569	44,345	431	345	160,690	67,536	74,681	31,388	

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่ แต่มีป่าชุมชน โดยพื้นที่ป่าอยู่บริเวณหมู่ที่ 1 บ้านพยอมงาม หมู่ที่ 3 บ้านห้วยหวาย หมู่ที่ 8 บ้านหนองขอนเทพพนม และหมู่ที่ 9 บ้านหนองกร่าง

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

- (1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 12,802 ไร่
- (2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 5,998 ไร่
- (3) เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ 46,915 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 1,059 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 8,844 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 422 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 4,172 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 62,116 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537 - 2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 981.2 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยผาก ห้วยยาง และห้วยห้วย

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยห้วย

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลหนองปลาไหล มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 39 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 19 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ตอน มี 19 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-lsB/d3c ชุดดินเขาพลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็ก ที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 743 ไร่ หรือร้อยละ 1.13 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-slB ชุดดินเขาพลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 25,776 ไร่ หรือร้อยละ 39.23 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-fl,rd-clB ดินเขาพลองที่เป็นดินร่วนละเอียดและเป็นดินสีแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 46 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb-slB ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,036 ไร่ หรือร้อยละ 1.58 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,mw-slB ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูงและมีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,193 ไร่ หรือร้อยละ 10.94 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,mw-slB/calsub ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูงและมีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และดินล่างพบชั้นแคลเซียมคาร์บอเนตหรือเม็ดปูนปน มีเนื้อที่ 964 ไร่ หรือร้อยละ 1.47 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,mw,fl-slB ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูง มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 61 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน Ks-silA ชุดดินกำแพงแสน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนัง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 727 ไร่ หรือร้อยละ 1.11 ของเนื้อที่ตำบล

- 9) หน่วยแผนที่ดิน Ly-sLB ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,583 ไร่ หรือร้อยละ 8.50 ของเนื้อที่ตำบล
 - 10) หน่วยแผนที่ดิน Ly-col-sLB ดินลาดหญ้าที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,050 ไร่ หรือร้อยละ 1.60 ของเนื้อที่ตำบล
 - 11) หน่วยแผนที่ดิน Ly-Ty-sLB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินลาดหญ้า และชุดดินท้ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,228 ไร่ หรือร้อยละ 7.95 ของเนื้อที่ตำบล
 - 12) หน่วยแผนที่ดิน Ly-sLC-Ty-gsLC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ และชุดดินท้ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 276 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล
 - 13) หน่วยแผนที่ดิน Tk-md-clC ดินตาคลีที่เป็นดินลิกปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 831 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของเนื้อที่ตำบล
 - 14) หน่วยแผนที่ดิน Tk-Tk-md-clB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินตาคลี และดินตาคลีที่เป็นดินลิกปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,313 ไร่ หรือร้อยละ 2.00 ของเนื้อที่ตำบล
 - 15) หน่วยแผนที่ดิน Ty-sLB ชุดดินท้ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,715 ไร่ หรือร้อยละ 4.13 ของเนื้อที่ตำบล
 - 16) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsLC ชุดดินท้ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,686 ไร่ หรือร้อยละ 2.56 ของเนื้อที่ตำบล
 - 17) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsLD ชุดดินท้ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,472 ไร่ หรือร้อยละ 2.24 ของเนื้อที่ตำบล
 - 18) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsLB ชุดดินท้ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 645 ไร่ หรือร้อยละ 0.98 ของเนื้อที่ตำบล
 - 19) หน่วยแผนที่ดิน Ty-hb-gsLD ดินท้ายางที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล
- 3.3.2 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 8,351 ไร่ หรือร้อยละ 12.71 ของเนื้อที่ตำบล
- ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 9,945 ไร่ หรือร้อยละ 15.13 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินท้ายาง (Ty) ดินท้ายางที่มีความอึดตัวเบสสูง (Ty-hb) และชุดดินตาคลี (Tk)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาฬสินธุ์

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Kpg-fl,rd-clB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	46	0.07
Kpg-hb,mw,fl-sIB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	61	0.09
Kpg-hb,mw-sIB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	7,193	10.94
Kpg-hb,mw-sIB/calsub	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-8.0	<2	-	964	1.47
Kpg-hb-sIB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	1,036	1.58
Kpg-lsB/d3c	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	743	1.13
Kpg-sIB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	25,733	39.16
Kpg-sIB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	43	0.07
Ks-sIA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	727	1.11
Ly-col-sIB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,050	1.60
Ly-sIB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	4,507	6.86
Ly-sIB*	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,076	1.64
Ly-sC-Ty-gsIC	5-12	50-100/0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.5-6.0	<2	-	276	0.42
Ly-Ty-sIB	2-5	50-100/0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.5-6.0	<2	-	5,228	7.95
Tk-md-clC	5-12	50-100	ดี	ปานกลาง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	831	1.26
Tk-Tk-md-clB	2-5	0-50/50-100	ดี	ปานกลาง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	1,313	2.00
Ty-gclB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	258	0.39
Ty-gclB*	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	387	0.59

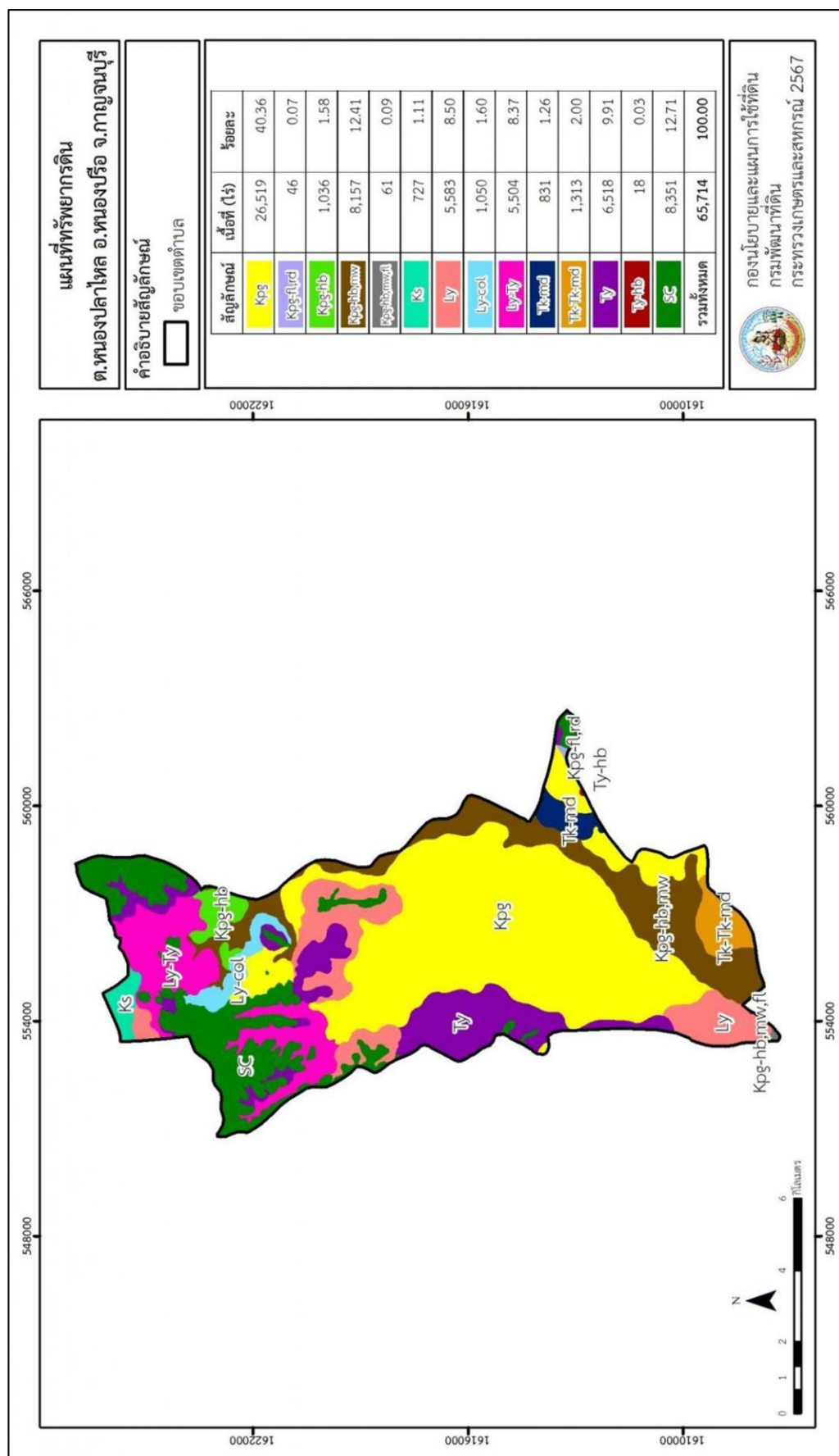
ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ty-gsC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	955	1.45
Ty-gsC*	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	731	1.11
Ty-gsD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	1,258	1.91
Ty-gsD*	12-20	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	214	0.33
Ty-hb-gsD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	6.0-8.0	<2	-	18	0.03
Ty-sIB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	2,715	4.13
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,351	12.71
รวมทั้งหมด											65,714	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

รูปที่ 3-1 แผนที่ลักษณะที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาฬสินธุ์

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลหนองปลาไหล คือ

- 1) ดินทราย ฤกษ์ล่างพังทลายได้ง่าย ดินตื้น และขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร ฝนทิ้งช่วง แหล่งน้ำตื้นเขิน
- 3) ปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการภาครัฐได้
- 4) ปัญหาจากภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง โรคและแมลงระบาด

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร ตำบลหนองปลาไหล มีความต้องการ 4 ประการ คือ

- 1) ต้องการองค์ความรู้การปรับปรุงดิน ขอรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุน
- 2) ต้องการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน และเครื่องจักรไถระเบิดดินดาน
- 3) ต้องการกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน โดยการจัดรูปที่ดินใหม่เพื่อเข้าร่วมโครงการภาครัฐได้
- 4) ต้องการแหล่งสนับสนุนเงินทุน และแหล่งฝึกอบรมสร้างรายได้เสริม

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ความต้องการใช้ที่ดินทำการเกษตรสูงขึ้น
- 1.2) ความต้องการใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรสูงขึ้น
- 1.3) พื้นที่ทำการเกษตรไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้อง
- 1.4) ปัจจัยการผลิตราคาแพง ต้นทุนการผลิตสูง

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การใช้ประโยชน์ที่ดินต่อเนื่องขาดการฟื้นฟูปรับปรุงดิน
- 2.2) ฝนทิ้งช่วง ปริมาณฝนตกน้อย
- 2.3) ความต้องการที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น
- 2.4) ภาระค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูงขึ้น

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ดินต้น และดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3.2) ดินทราย เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย
- 3.3) มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ที่ดินเพื่อการเกษตรลดลง
- 3.4) ภัยแล้ง

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) ที่ดินที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรลดลง
- 4.2) ผลผลิตทางการเกษตรลดลง คุณภาพต่ำ
- 4.3) รายได้ของเกษตรกรลดลง มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต
- 4.4) มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

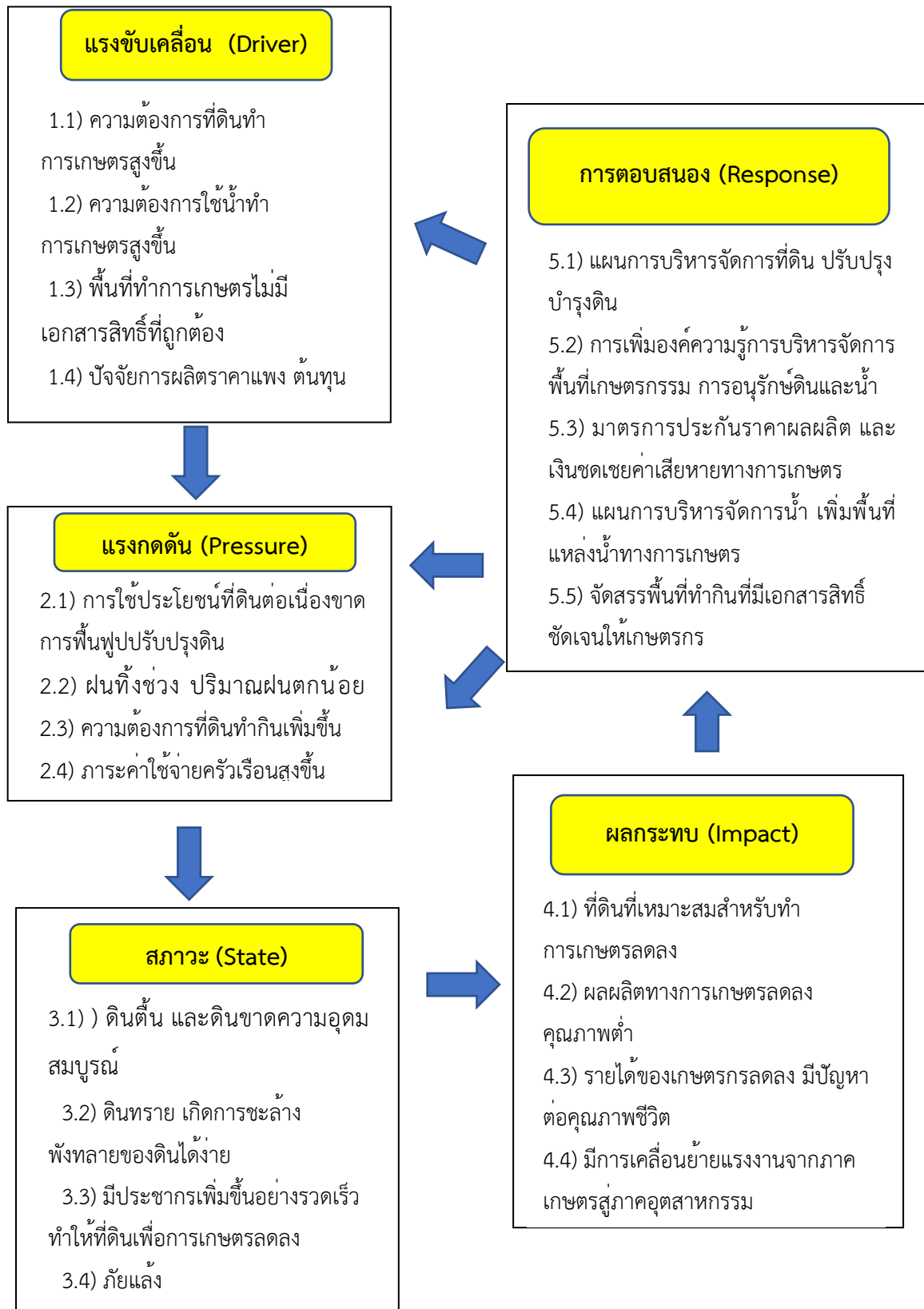
อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยใช้วิธีกลและวิธีพืช
- 5.2) การเพิ่มองค์ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน
- 5.3) การเพิ่มองค์ความรู้การจัดการพืช และองค์ความรู้ทางการเกษตร
- 5.4) มาตรการประกันราคาผลผลิต และเงินชดเชยค่าเสียหายทางการเกษตร
- 5.5) การส่งเสริมองค์ความรู้ทางการตลาด
- 5.6) จัดสรรพื้นที่ทำกินที่มีเอกสารสิทธิ์ชัดเจนให้เกษตรกร
- 5.7) สนับสนุนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 5.8) พัฒนาแหล่งน้ำที่ต้นเขิน
- 5.9) ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย
- 5.10) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

อนาคต

- 1) พัฒนาที่ดินให้ทั่วถึง และเห็นผลชัดเจน
- 2) พัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบและกระจายทั้งตำบล

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4 - 1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1) อ้อยโรงงาน เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกอ้อยช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม มีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว 10 – 12 เดือน พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์ขอนแก่น 3

2) มันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกปลูกมันสำปะหลังตลอดทั้งปี มีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว 10 – 12 เดือน พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์ระยอง 7

3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกต้นฤดูฝนช่วงเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม และเก็บเกี่ยวช่วงเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน มีอายุเก็บเกี่ยว 3 เดือน พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์แปซิฟิก 789, ซีพี 888

4) สับปะรด เกษตรกรนิยมปลูกช่วงเดือนพฤษภาคม มีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งแรก 15 – 18 เดือน พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ บัตตาเวีย

5) ไม้ผลผสม เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม ได้แก่ มะม่วง ขนุน กล้วย มะขาม

เดือน ชนิดพืช	ระยะเวลาดำเนินการ											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. อ้อยโรงงาน												
2. มันสำปะหลัง												
3. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์												
4. สับปะรด												
5. ไม้ผลผสม												

รูปที่ 4 - 2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่กร่อง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ อ้อย ข้าวโพด สับปะรด ข้าว ไม้ยืนต้น ไม้ผลผสม หญ้าเลี้ยงสัตว์

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยที่ดิน	อ้อย	ข้าวโพด	สับปะรด	ข้าว	ไม้ยืนต้น	ไม้ผลผสม	หญ้าเลี้ยงสัตว์
Kpg-fl,rd-clB	S2ns	S2n	S2n	S3o	S2n	S2n	S2n
Kpg-hb,mw,fl-sLB	S2ons	S2on	S2on	S2ewon	S2n	S2n	S2n
Kpg-hb,mw-sLB/calsub	S2ons	S2ons	S2ons	S2ewons	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-hb,mw-sLB	S2ons	S2ons	S2ons	S2ewons	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-hb-sLB	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-lsB/d3c	S2ns	S2n	S2n	S3o	S2n	S2n	S2n
Kpg-sLB	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-sLB*	S2ns	S2n	S2n	S3o	S2n	S2n	S2n
Ks-silA	S2s	S1	S1	S3o	S1	S1	S1
Ly-col-sLB	S2rns	S2rns	S2ns	S3o	S3r	S2rns	S2ns
Ly-sLB	S2rns	S2rns	S2ns	S3o	S3r	S2rns	S2ns
Ly-sLB*	S2rns	S2rn	S2n	S3o	S3r	S2rn	S2n
Ly-sLC-Ty-gsLC	S3r	S3r	S2erns	S3ewo	N	S3r	S2rns
Ly-Ty-sLB	S3r	S3r	S2rn	S3o	N	S3r	S2rn
Tk-md-clC	S2ers	S2er	S2e	S3ewo	S3r	S2r	S1
Tk-Tk-md-clB	S3r	S3r	S2r	S3o	N	S3r	S2r
Ty-gclB	S3r	S3r	S2rns	S3o	N	S3r	S2rns

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	อ้อย	ข้าวโพด	สับปะรด	ข้าว	ไม้ยืนต้น	ไม้ผลผสม	หญ้าเลี้ยงสัตว์
Ty-gclB*	S3r	S3r	S2rn	S3o	N	S3r	S2rn
Ty-gslC	S3r	S3r	S2erns	S3ewo	N	S3r	S2rns
Ty-gslC*	S3r	S3r	S2ern	S3ewo	N	S3r	S2rn
Ty-gslD	S3er	S3er	S3e	N	N	S3r	S2ewrns
Ty-gslD*	S3er	S3er	S3e	N	N	S3r	S2ewrn
Ty-hb-gslD	S3er	S3er	S3e	N	N	S3r	S2ewrns
Ty-slB	S3r	S3r	S2rns	S3o	N	S3r	S2rns

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

r = สภาพการที่ยังลึกของราก

z = สารพิษ

x = การมีเกลือมากเกินไป

m = ความชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิด การใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทาง

การใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม พบว่าเขตการใช้ที่ดินตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและ สิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ และเขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้อาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดิน หรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 12,370 ไร่ หรือคิดเป็น ร้อยละ 18.82 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 7,230 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 11.00 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 120 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 5,020 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.64 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง ประเภท 2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 48,045 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 73.11 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 115 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรทำนาปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 430 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.65 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง มะขาม กล้วย ขนุน

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 3,177 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.83 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส ไม้ปลูกเพื่อการค้า

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 31,941 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 48.61 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรด

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 42 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและ การดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรทำนาปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 208 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง มะขาม กล้วย ขนุน

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 3,023 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.60 ของ เนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส ไม้ปลูกเพื่อการค้า

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 8,970 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 13.65 ของ เนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ อ้อยมันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรด

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน

3) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 120 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 120 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงแพะ และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,318 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,318 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 818 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.24 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 264 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.40 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 554 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.84 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 1,425 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.17 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ที่ทิ้งขยะ ป่าละเมาะ ไม้พุ่ม เป็นต้น

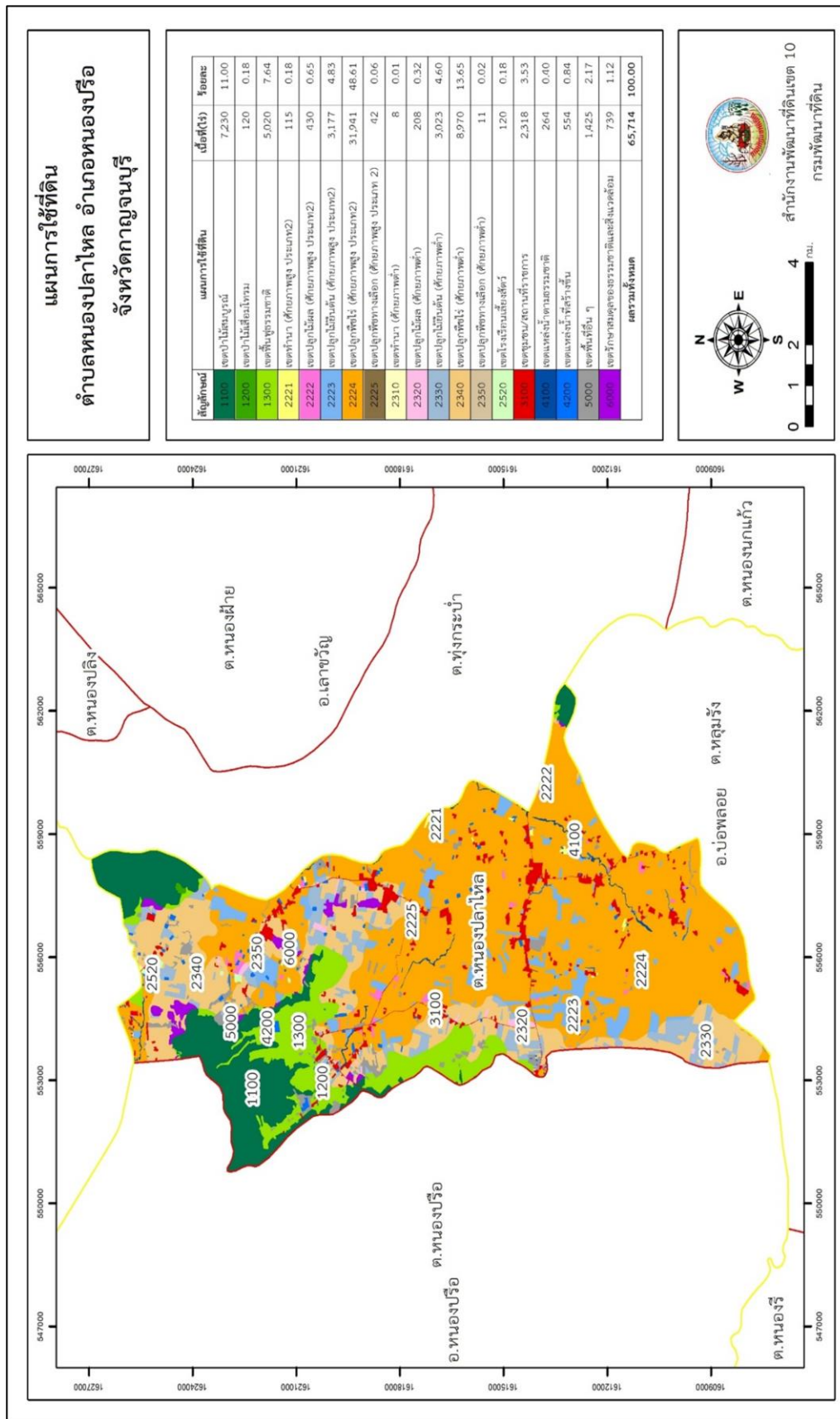
6.2.6 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 739 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.12 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือ ปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่างๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมขั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	12,370	18.82
1100 เขตป่าไม้สมบูรณ์	7,230	11.00
1200 เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	120	0.18
1300 เขตพื้นฟูธรรมชาติ	5,020	7.64
2. เขตเกษตรกรรม	48,045	73.11
2221 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	115	0.18
2222 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	430	0.65
2223 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	3,177	4.83
2224 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	31,941	48.61
2225 เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	42	0.06
2310 เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	8	0.01
2320 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	208	0.32
2330 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	3,023	4.60
2340 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	8,970	13.65
2350 เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ)	11	0.02
2520 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	120	0.18
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,318	3.53
3100 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,318	3.53
4. เขตแหล่งน้ำ	818	1.24
4100 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	264	0.40
4200 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	554	0.84
5. เขตพื้นที่อื่นๆ	1,425	2.17
6. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	739	1.12
รวม	65,714	100.00

รูปที่ 6-1 แผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองบรี จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองปลาไหล ไปเสนอต่อเทศบาลตำบลหนองปลาไหล เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

7.2.1 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินตื้น มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- 2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- 3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- 6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด การจัดหาปูนโดโลไมท์
- 7) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)
- 8) การไถระเบิดดินดาน

7.2.2 การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- 1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน

7.2.3 พื้นที่แล้งซ้ำซาก มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2) งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเกษตรจังหวัด)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

พัฒนาและส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์/สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด), (สำนักงานประมงจังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด) สนับสนุนการดำเนินงานฝนหลวง (กรมฝนหลวงและการบินเกษตร) สนับสนุนการขุดลอกลำห้วย (เทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลหนองปลาไหล เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2567 ประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ การบริหารจัดการพื้นที่และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้

เหมาะสมกับที่ดิน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงาน จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ของเทศบาลตำบลหนองปลาไหล กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลหนองปลาไหล ในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน การชะล้างพังทลายของดิน (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ภัยแล้ง แหล่งน้ำตื้นเขิน และ (3) ปัญหาเรื่องพืช โรคและแมลงระบาด ส่วนปัญหารองลงมา คือ ปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิ์ที่ดินไม่ชัดเจน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง / ต้องเช่านายทุน ปัญหาดังกล่าวนี้นำผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) ปัญหาเรื่องดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และ (2) ปัญหาดินตื้น กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคือการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน รายแปลงเพื่อวางแผนการผลิตพืชควบคู่กับการจัดหาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (การปลูกหญ้าแฝก) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศน์ สนับสนุนการทำและใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ส่งเสริมการใช้ สารชีวภัณฑ์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

กรณีต้องการให้รัฐสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคือการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลหนองปลาไหล คือ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และบ่อดักตะกอนดิน โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยการขุดคูยกร่อง เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ การขุดลอกลำห้วย ขุดลอกบ่อดินเขิน และจัดหาระบบส่งน้ำ

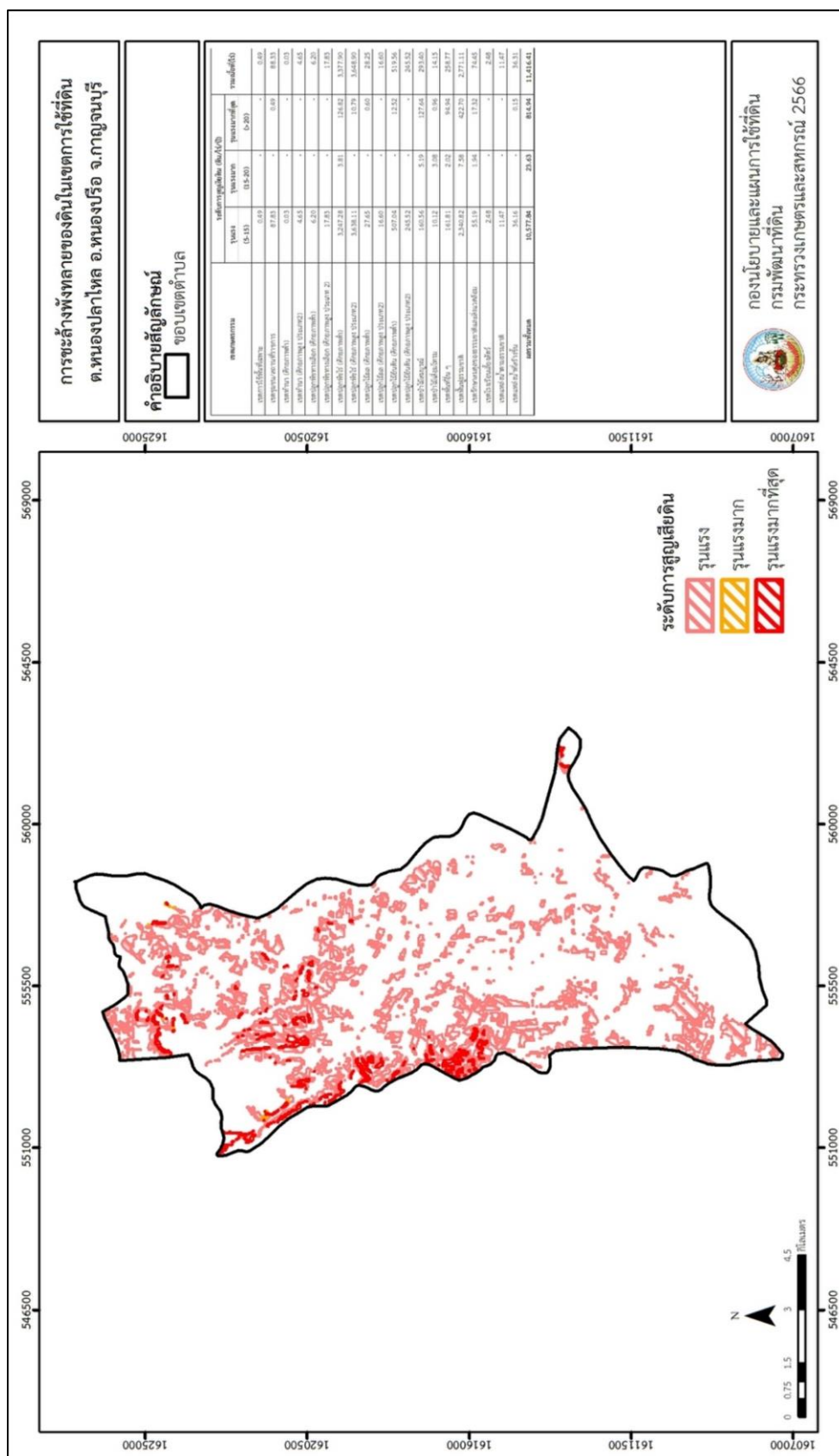
กรณีต้องการเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน พบว่า เป็นพื้นที่ป่า และภท.5 ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ รวมถึงไม่สามารถเข้าร่วมโครงการที่รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างโดยใช้เครื่องจักรกลหนักได้

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลหนองปลาไหล ให้แก้ไขปัญหารวม 6 ประการ คือ (1) ขุดลอกคลอง ลำห้วย และก่อสร้างระบบส่งน้ำเข้าในแปลงเกษตรกร (2) จัดทำงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม – ตอน ก่อสร้างธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดให้กับเกษตรกรในชุมชน (3) ขอรับสนับสนุนพันธุ์พืช (4) องค์ความรู้เรื่องการจัดการดิน ช่วยลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (5) สนับสนุนเงินชดเชยค่าเสียหายของผลิตผลทางการเกษตร พันธุ์พืชต้านทานโรค และ (6) จัดรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการภาครัฐได้ นั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหามุมบ้านใดมุมบ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยสิ้นเชิง จะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหา

การใช้ที่ดินในพื้นที่ตอน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนล่าง โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ทั้งพื้นที่ตำบลในหมู่ที่ 1 - 14 จะต้องมีการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงเพื่อวางแผนการผลิตพืชควบคู่กับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การส่งเสริมการปรับระบบเกษตรให้เหมาะสมตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน สนับสนุนการทำและการใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกหญ้าแฝก การส่งเสริมปรับสภาพแวดล้อมในครัวเรือน (ขยะ น้ำเสีย สิ่งปฏิกูล) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องจัดทำ การพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองพื้นที่ ไปด้วยกันเป็นระบบ ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และระบบกระจายน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรที่สะอาด การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขุดคูระบายน้ำ และบ่อดักตะกอนดิน โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยการขุดคูยกทรง เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ และป้องกันน้ำหลากท่วมแปลงเกษตร การจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด การก่อสร้างระบบส่งน้ำ ขุดลอกลำห้วย รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (รูปที่ 7-1)

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตเกษตรกรรม ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 - 2572

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 123 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	262,500
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	74,375
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วย พืชปุ๋ยสด	7,500
	1.3 ส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์	3,750
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	50,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,875
	1.6 ไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	125,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	890,000
	2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้า เกษตรตามแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri – Map)	375,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต- ชลประทาน	515,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของ ดิน	1,370,000
	3.1 ปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	
	3.2 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ ลุ่ม – ดอน	120,000
		1,250,000
2. เขตพืชไร่ เนื้อที่ 40,911 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	6,176,250
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	3,718,750
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วย พืชปุ๋ยสด	375,000
	1.3 ส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์	7,500
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	2,000,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	75,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	2,280,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร ตามแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri – Map) 2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต- ชลประทาน	1,250,000 1,030,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของ ดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ 3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ บนพื้นที่ลุ่ม - ดอน	6,850,000 600,000 6,250,000
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 6,200 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 ส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์ 1.2 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	107,500 3,750 100,000 3,750
4. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 638 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 ส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์ 1.2 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้า เกษตรตามแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri – Map) 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของ ดิน 3.1 ปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.2 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ ลุ่ม - ดอน	522,500 3,750 500,000 18,750 250,000 250,000 1,310,000 60,000 1,250,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
5. เขตปลูกพืช ทางเลือก เนื้อที่ 53 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	750
	1.1 ส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์	750
	2. การบริหารจัดการน้ำ	125,750
	2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้า เกษตรตามแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri – Map)	125,750
รวมเขต เกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	7,069,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	3,545,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลาย ของ ดิน	9,530,000
	รวมแผนงาน / โครงการ	20,144,500

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1) เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 123 ไร่ 2) เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 40,911 ไร่ 3) เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 638 ไร่ 4) เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 6,200 ไร่ 5) เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 53 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 2) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร) 4) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 5) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัด) 6) โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (พัฒนาชุมชน) การปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต 1) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือก และเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 5) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 6) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร และธนาคารสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 7) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร) 8) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สนง.เกษตรจังหวัด)

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
6) เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 129 ไร่	1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านปศุสัตว์ (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด) 5) โครงการเลี้ยงสุกรเพื่อเป็นอาชีพเสริม (พัฒนาชุมชน) 6) โครงการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (พัฒนาชุมชน)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 817 ไร่	1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน) 2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (กรมชลประทาน) 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 4) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 6) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองบรี จังหวัดกาญจนบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568 - 2572)

เขตพื้นที่ทำ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572	2568	2569	2570	2571	2572	
(เขตพื้นที่ทำ นา, ไม้ผล, ไม้ ยืนต้น, พืชไร่, พืชทางเลือก, ทุ่งหญ้าเลี้ยง สัตว์)	1. การปรับปรุงบำรุงดิน												
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปศุสัตว์	ตัน	25.5	25.5	25.5	25.5	25.5	758,625	758,625	758,625	758,625	758,625	พด.
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยพืชปศุสัตว์	ไร่	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100	76,500	76,500	76,500	76,500	76,500	พด.
	1.3 ส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ราย	260	260	260	260	260	3,900	3,900	3,900	3,900	3,900	พด.
	1.4 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	265	265	265	265	265	530,000	530,000	530,000	530,000	530,000	พด.
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ ดินกรด	ไร่	1,325	1,325	1,325	1,325	1,325	19,875	19,875	19,875	19,875	19,875	พด.
	1.6 ฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อเพิ่มมีทรัพยากร และแร่ธาตุในดิน	ไร่	50	50	50	50	50	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	พด.
(เขตพื้นที่ทำ นา, พืชไร่)	2. การบริหารจัดการน้ำ												
	2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิต สินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการ บริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	ไร่	160	160	160	160	160	400,000	400,000	400,000	400,000	400,000	พด.
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน	บ่อ	15	15	15	15	15	309,000	309,000	309,000	309,000	309,000	พด.
(เขตพื้นที่ทำ นา, ไม้ผล, ไม้ ยืนต้น, พืช ไร่)	3. การฟื้นฟูและป้องกันผลกระทบของ ภัยแล้ง												
	3.1 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบน พื้นที่ลุ่ม - ดอน	ไร่	700	700	700	700	700	1,750,000	1,750,000	1,750,000	1,750,000	1,750,000	พด.
	3.2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ	กล้า	130,000	130,000	130,000	130,000	130,000	156,000	156,000	156,000	156,000	156,000	พด.
รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ													20,144,500

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)**รายจังหวัด รายอำเภอและรายตำบล

ปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล** ปี 2565. แหล่งที่มา:

<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566)**. กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.

บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพัก. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2567. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา : https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop_1 1 มีนาคม 2567.

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์